

Nancy Bosmans

HET MEISJE MET DE ZAADJES IN HET HAAR

Met tekeningen
van Lisa van Winsen

CONDOR

© Uitgeverij Condor, 2025
Tekst: Nancy Bosmans
Illustraties: Lisa van Winsen
Lesbrief: Rigoberta Mejia Sian

Het meisje met zaadjes in het haar

Het meisje met de zaadjes in het haar van auteur Nancy Bosmans en illustrator Lisavan Winsen is een prentenboek over het Ghanese meisje Yaa.

Zijen haar moeder worden gedwongen om hun dorp te verlaten. Met een boot worden ze naar een vreemd land gebracht. Daar moet Yaa heel hard werken, want anders wordt ze gestraft. Thuis lijkt ver weg.

Maar...in Yaa's vlechten heeft mama iets verstopt: zaadjes van de groente en het fruit uit hun thuisland. In het holst van de nacht gaat Yaa haar bed uit om de zaadjes te planten. Zo komt in de grote duisternis een sprankje hoop tot bloei.

Eenprachtig verhaal, gebaseerd op waargebeurde elementen uit de geschiedenis van tot slaaf gemaakten.

Achtergrondinformatie

Lang geleden, in de 17de eeuw, wilden Europese landen, zoals Nederland, rijk en machtig worden; de handel overzee bood kansen. Ze veroverden gebieden in andere delen van de wereld. Die noemen we kolonies. Nederland had kolonies in Azië, zoals Indonesië, maar ook in het westen, zoals Suriname en eilanden in het Caribisch gebied, bijvoorbeeld Curaçao en Aruba.

In deze gebieden liet Nederland mensen op plantages werken. Daar werden producten zoals suiker, koffie en katoen verbouwd. Maar het zware werk op die plantages werd niet vrijwillig gedaan. Nederland haalde mensen uit West-Afrika en dwong hen om in de kolonies te werken. Deze mensen werden tot slaaf gemaakt: ze waren niet vrij, werden verkocht als bezit en moesten zonder betaling hard werken. Dat noemen we slavernij.

De Nederlanders bouwden handelsposten aan de Afrikaanse kust, zoals Fort Elmina (in het huidige Ghana), om mensen gevangen te houden en op schepen te zetten. Ze werden over de Atlantische Oceaan gebracht. Daarom noemen we dit de trans-Atlantische slavernij.

Pas op 1 juli 1863 schafte Nederland de slavernij af. Maar de tot slaaf gemaakten moesten toen nog tien jaar verplicht doorwerken. Op 1 juli 1873 waren zij pas echt vrij. Die dag wordt elk jaar herdacht tijdens Ketikoti, wat "gebroken ketenen" betekent. Ketenen zijn de kettingen waarmee mensen werden vastgehouden.

Ook al is slavernij al lang geleden afgeschaft, de gevolgen zijn er nog steeds. Het is belangrijk om met elkaar te praten over dit verleden, zodat we begrijpen wat er is gebeurd en waarom dat niet eerlijk was. Zo leren we respect te hebben voor elkaar en bouwen we samen aan een rechtvaardige samenleving.

Het verhaal over Het meisje met de zaadjes in het haar is heel geschikt om samen met kleuters te lezen en te bespreken. Door het verhaal hardop voor te lezen en er samen over te praten, leren kinderen niet alleen nieuwe woorden, maar voelen ze ook mee met het meisje in het verhaal. In deze lesbrief geven we je tips en ideeën voor de verschillende momenten van het voorlezen:

Vóór het lezen: kennismaken met het boek

Samen met de kinderen kijk je naar het omslag, de titel en de illustraties. Je maakt ze nieuwsgierig naar wat er gaat komen.

- Wat zie je allemaal op de kaft?
- Kijkeens goed naar haar haar. Wat zie je daarin groeien?
- Waarom heeft het meisje haar ogen dicht denk je?
- Waarom zou het meisje zaadjes in haar haar hebben denk je?

Vergeet ook niet om naar de schutbladen te kijken.

- Deze tekens noem je Adinkra symbolen. Het zijn kleine plaatjes die de Ashanti uit Ghana gebruikten op kleding of aardewerk. Als je goed kijkt, zie je dat de symbolen lijken op dingen die wij ook kennen. Wat herken jij?

Sankofa: 'keer terug en neem het mee' - leren van het verleden

Wawa aba: 'zaad van de wawa-boom' - doorzettingsvermogen

Nyame dua: 'boom van God' - bescherming

Odo Nyera Fie Kwan: 'liefde verliest nooit de weg naar huis' - kracht van liefde, van mensen om je heen

Duafe: 'houten kam' - schoonheid

Aya: 'varen' - vindingrijk, varen is een plant die op moeilijke plaatsen kan groeien

Sankofa: 'keer terug en neem het mee' - leren van het verleden

Nkonsonkonson: 'kettingschakel' - Samen staan we sterk

Tijdens het lezen: luisteren en meedoen

Terwijl je voorleest, stel je af en toe vragen: “Hoe zou jij je voelen?” of “Wat denk je dat er nu gaat gebeuren?” Je legt moeilijke woorden uit als dat nodig is en je laat kinderen meevoelen met het verhaal. Hieronder staan een aantal voorbeeldvragen die je kan stellen. Geef daarnaast ook zekerde vragen of opmerkingen van kinderen de ruimte, daar komen vaak de mooiste gesprekken uit voort.

Spread 1

- Waar speelt dit verhaal zich af denk je? In Nederland of ergens anders? Hoe weet je dat?

Spread 2

- Hoe voelt Yaa zich als ze luistert naar de verhalen van haar moeder?
- Wat voor verhaal vertelt moeder denk je als je naar de illustraties kijkt?

Spread 3

- Wat weten we nu over Yaa? Lijkt ze een beetje op jou?

Spread 4

- Plots verandert er iets, het is klein maar iedereen kan het voelen. Wat valt je op aan deze pagina's?

Spread 5

- Verzamel wat groeit en bloeit, zodat je de weg naar huis nooit meer vergeet, wat gaat Yaa verzamelen denk je?

Spread 6

- Wat doet mama hier? Waarom zou ze zaadjes verstoppen? Wat kan Yaa later met die zaadjes doen?

Spread 7

- Mama en Yaa moeten ineens weg van hun huis. Hoe zou jij je voelen? Waar gaan ze naartoe denk je?

Spread 8

- Yaa stelt mama een vraag maar krijgt geen antwoord, waarom niet? Wat heeft Yaa nog nooit gezien? Wat zie je onder de voeten van Yaa?

Spread 9

- Waar droomt Yaa over? Is het een blijde of verdrietige droom?

Spread 10

- Wat is er anders aan de plek waar Yaa en mama nu zijn? Waarom moet Yaa haar naam veranderen? Wat gaat er met mama en Yaa gebeuren nu?

Spread 11

- Yaa moet nu de hele dag hard werken, anders krijgt ze straf. Waarom is dat zo? Hoe zou jij dat vinden, dat jij als kind zou moeten werken? Waar moet Yaa ineens aan denken?

Spread 12

- Wat is ze van plan denk je? Zal haar plan gaan lukken?

Spread 13

- Hoe voelt Yaa zich hier? Wat gaat er gebeuren met die zaadjes?

Spread 14

- Hoe voelt mama zich hier? Waarom zegt ze: Ik ben weer thuis?

Spread 15

- Wat is er gegroeid uit de zaadjes? Waar denken mama en Yaa nu aan?

Spread 16

- Hoe zorgen Yaa en mama ervoor dat de planten blijven groeien? Waarom doen ze dat? En voor wie?

Na het lezen:samen napraten

Je praat met de kinderen na over het verhaal. Wat vonden ze mooi of verdrietig? Wat bleef bij hen hangen? Zo help je ze het verhaal beter te begrijpen en te onthouden.

- Wat is er gebeurd met mama en Yaa?
- Hoe voelde Yaa zich toen ze weg moest uit haar dorp? Hoe zou jij je voelen?
- Mama nam zaadjes mee uit haar thuisland. Wat zou jij meenemen als je plots weg moest?
- Waarom denk je dat het belangrijk was dat Yaa iets van haar thuisland bewaarde?
- Ken jij iemand die uit een ander land komt? Wat zou diegene kunnen missen?
- Als jij zaadjes mee mocht nemen, wat zou jij dan willen laten groeien?
- Zou je vrienden willen zijn met Yaa?

Verwerken: zelf aan de slag

Tot slot gaan de kinderen zelf iets doen: een zaadje planten, een tekening maken, iets spelen of vertellen wat zij belangrijk vinden. Zo geven ze hun eigen betekenis aan het verhaal.

Enkele voorbeelden

- Plant samen zaadjes (tuinkers, bonen) in een potje. Vertel dat dit symbool staat voor hoop, herinnering en groei. Maak er een klein ritueel van: ieder kind mag een zaadje een wens voor de toekomst influisteren.
- Laat kinderen vertellen of tekenen wat belangrijk is voor hen thuis: een knuffel, een liedje, een recept. Leg vervolgens uit dat het meisje zaadjes meeneemt als herinnering aan thuis. Vergelijk dat met wat kinderen zelf zouden willen meenemen als ze ineens van huis weg moesten.
- Gebruik een kringgesprek om het verschil te bespreken tussen spullen en mensen. Waarom mogen mensen nooit van iemand anders zijn? Gebruik handpoppen of een eenvoudig toneelspel om dit visueel te maken.

- Lang geleden werden mensen uit Afrika meegenomen naar een ander land. Ze wilden dat helemaal niet. Ze moesten daar heel hard werken, maar kregen geen geld. Ze mochten niet zelf kiezen wat ze deden. Dat was heel oneerlijk en verdrietig. Gelukkig is dat nu niet meer zo, maar we vinden het wel belangrijk om eraan te denken. In Nederland doen we dat tijdens Ketikoti. Ketikoti betekent 'ketenen gebroken'. Laat hierbij spread 10 zien, op de achtergrond zijn de ketenen duidelijk zichtbaar. Het is een feest met een belangrijke boodschap: iedereen hoort vrij te zijn en gelijk behandeld te worden. Laat kinderen symbolisch papieren kettingen maken en samen 'breken' om te vieren dat de mensen weer vrij mochten zijn.
- Bekijk nog eens de schutbladen en de kleding van Yaa. Vertel de kinderen dat deze symbolen ervoor zorgen dat mensen eraan herinnerd worden dat ze sterk zijn. Laat de kinderen een eigen symbool maken: een tekening die hen, net als Yaa, dapper laat zijn.

Meer weten over de geschiedenis en de wortels van Yaa? Of tips voor het bespreken van dit onderwerp met kinderen in de klas?

Bekijk de webstory:

www.hetmeisjemetdezaadjesinhethaar.nl

